

ТЕМА 4

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТОВИХ ДОКУМЕНТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

4.1. Структура та обсяг дисертації. Основні технічні вимоги до оформлення дисертації.

4.2. Анотація до дисертації.

4.3. Особливості оформлення таблиць, рисунків, формул.

4.4. Порядок оформлення списку використаних джерел та правила посилань на них.

4.5. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення.

4.6. Ознайомлення наукової громадськості з дисертацією.

4.1. Структура та обсяг дисертації. Основні технічні вимоги до оформлення дисертації

Обсяг основного тексту дисертації визначається

1) пунктами 10, 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, або

2) може встановлюватися освітньо-науковою програмою закладу вищої освіти (наукової установи) відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності.

Відповідно до Порядку присудження наукових ступенів дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук повинна мати обсяг основного тексту 11-13 авторських аркушів (в межах 270-310 сторінок), а для суспільних і гуманітарних наук - 15-17 авторських аркушів (в межах 360-410 сторінок), оформлених відповідно до вимог, установлених МОН. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук повинна мати обсяг основного тексту 4,5-7 (в межах 110-170 сторінок), а для суспільних і гуманітарних наук - **6,5-9 авторських аркушів (в межах 160-210 сторінок)**, оформлених відповідно до вимог, установлених МОН. Відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії **освітньо-наукова програма** закладу вищої освіти (наукової установи) може встановлювати **максимальний та/або мінімальний обсяг основного тексту дисертації** відповідно до специфіки відповідної галузі знань та/або спеціальності.

До обсягу основного тексту дисертації відноситься текст дисертації до списку використаних джерел. До загального обсягу дисертації не включаються таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки, та анотація. Один авторський аркуш дорівнює 40 тис. друкованих знаків, враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами, що становить близько 24 сторінок друкованого тексту.

Дисертація повинна мати такі основні структурні елементи:

- титульний аркуш;
- анотація;

- зміст;
- перелік умовних позначень (подається за необхідності у вигляді окремого списку; додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні; скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться);
- основна частина (вступ; розділи дисертації; висновки);
- список використаних джерел;
- додатки.

Кожен з цих елементів, а також розділи основної частини та додатки мають починатися з нової сторінки.

Зміст повинен містити назви всіх структурних елементів, заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок.

Відповідно до Вимог до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук, доктора філософії (кандидата наук) готується **державною мовою** у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису в твердій або м'якій палітурці та в електронній формі. За бажанням здобувача дисертація може бути перекладена **англійською мовою** або іншою мовою, **пов'язаною з предметом дослідження**, з поданням перекладу до спеціалізованої вченої ради.

Основні технічні вимоги до оформлення дисертації представлено у табл.

4.1.

Заголовки структурних частин дисертації «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до набору. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Таблиця 4.1

Правила оформлення дисертації

Інтервал	Дисертацію друкують на одному або на двох (за бажанням) боках аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу.
Шрифт	Кегель - мітел (14 типографських пунктів). Допускається підготовка дисертаційної роботи в форматі PDF з відповідним стильовим оформленням.
	Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка друкарської машини чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту дисертації повинна бути однаковою.
Поля	Ліве - не менше 20 - 25 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє - не менше 20 мм, нижнє - не менше 20 мм

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.». Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка. Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Усі примірники дисертації повинні бути ідентичними. Про ідентичність примірників засвідчує спеціалізована вчена рада.

4.2. Анотація до дисертації

Анотація наукового тексту – це скорочений виклад змісту первинного документа з основними фактичними відомостями і висновками. Її мета - початкове ознайомлення з документом.

Порядок оформлення анотації, що подається до дисертації, регулюється Вимогами до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40.

Анотація дисертації подається державною та англійською мовами. В ній мають бути стисло представлені основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення. Анотація може подаватися також третьою мовою, пов'язаною з предметом дослідження.

В анотації також зазначаються:

- прізвище та ініціали здобувача;
- назва дисертації;
- вид дисертації та науковий ступінь, на який претендує здобувач;
- спеціальність (шифр і назва);
- найменування вищого навчального закладу або найменування наукової установи, у якому (якій) здійснювалася підготовка;
- найменування наукової установи або найменування вищого навчального закладу, у спеціалізованій вченій раді якої (якого) відбудеться захист;
- місто, рік.

Обсяг анотації (зміст) становить 0,2 - 0,3 авторських аркуша (5-7 сторінок). Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Після ключових слів наводиться список публікацій здобувача за темою дисертації.

Наприклад,

АНОТАЦІЯ

Петрович В. І. Формування і розвиток системи обліку витрат у підприємствах будівельної галузі. - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата (доктора) економічних наук за спеціальністю 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та

аудит (за видами економічної діяльності). - Львівський національний університет імені Івана Франка МОН України, Тернопільський національний економічний університет МОН України, Львів, 2019.

Зміст анотації (Стисло представляються основні результати дослідження. В останньому абзаці коротко зазначається практичне значення роботи, виходячи з інформації, поданої у вступі в рубриці «Практичне значення отриманих результатів» без зазначення вихідної інформації щодо довідок про впровадження)

Ключові слова (Ключові слова наводяться відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відповідати основному змісту наукової праці, відображати тематику дослідження і забезпечувати тематичний пошук роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до п'ятнадцяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому)

Список публікацій здобувача (праці розташовуються у такому порядку з наскрізною нумерацією:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації)

Слід відмітити, що анотація до дисертації запроваджена з прийняттям Вимог до оформлення дисертацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Раніше короткий виклад матеріалу дисертації був відображений в авторефераті. Призначення автореферату - ознайомлення наукових працівників з основними ідеями та висновками дисертації, внеском здобувача у розробку та вирішення наукової проблеми (завдання), з результатами досліджень та структурою дисертаційного дослідження. Автореферат ґрунтовно розкривав зміст дисертації. Формування автореферату - це було фактично згортанням наукової інформації, спрямованим на те, щоб виявити і вибрати зі змісту дисертації найбільш суттєву інформацію і подати її в новій стислій формі за принципом «мінімум знаків - максимум інформації». Структурно автореферат складався із: загальної характеристики роботи; основного змісту роботи; висновків; списку опублікованих праць за темою дисертації; анотацій.

4.3. Особливості оформлення таблиць, рисунків, формул

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дисертації безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Номер та назва рисунка наводяться знизу/з правого боку рисунка. При нумерації рисунків проставляються через крапку номер розділу та номер рисунка. *Наприклад, «Рис. 1.2 (Другий рисунок першого розділу)».* За необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «... як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1»

При оформленні **таблиць** в правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. Боковик таблиці, як і головка, потребує лаконічності. Повторювані слова тут також виносять у об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінювати лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не можна.

Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація - з правого боку в дужках). Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Нумеруються, як правило, ті формули, на які є посилання в наступному тексті. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка.

Формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

4.4. Порядок оформлення списку використаних джерел та правила посилань на них

Відповідно до Вимог до оформлення дисертації список використаних джерел формується здобувачем наукового ступеня за його вибором (опціонально - в кінці кожного розділу основної частини дисертації) одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Посилання на всі наукові праці здобувача, наведені в анотації, подаються у висновках до розділів та, за необхідності, у тексті дисертації. Список цих праць має також міститися у списку використаних джерел.

Бібліографічний опис списку використаних джерел у дисертації може оформлятися здобувачем наукового ступеня за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Порядок оформлення списку використаних джерел у дисертації згідно з Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» має такі особливості :

- у заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навскісною рис кою) не повторюють;
- за потреби у заголовку бібліографічного запису позатекстового посилання можна зазначити більше ніж три імені авторів;
- замість знаку «крапка й тире» («. - »), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);
- після назви дозволено не зазначити загального позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Карти», «Ноти» тощо - перелік згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1);
- у складі відомостей про фізичну характеристику документа можна зазначити або його загальний обсяг (наприклад: 285 с.), або номер сторінки, на якій подано об'єкт посилання (наприклад: С. 19);
- дозволено не наводити відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ІВВН І8МИ, ІВВН);
- при формуванні бібліографічного посилання на електронний ресурс основним джерелом інформації є титульний екран. Відомостям про дату (день, місяць, рік) останнього оновлення електронного ресурсу віддаленого доступу (його частини) передують слова «Дата оновлення». Ці відомості в бібліографічному посиланні наводять перед відомостями про режим доступу («ЦКІ», «ЦКБ»). Приклад: Берташ В. Пріоритети визначила громада // Голос України: електрон. Версія газ. 2012. № 14 (5392).
- Посилання в тексті дисертації на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «у працях [1-7]» або «[13, с. 29]».

Загальні вимоги до цитування такі:

- а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій

граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора дисертаційної праці до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) коли автор дисертаційної праці, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дисертації, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. - *М.Х.*), (підкреслено мною. - *М.Х.*), (розбивка моя. - *М.Х.*).

Не потрібно бездумно цитувати, чи цитувати загальні фрази (це й те регулюється таким то законом). Цитата наводиться тоді, коли автора хоче показати позицію науковця, або вислів науковця є дуже влучним і автору важко сказати краще.

4.5. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення

До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації:

- проміжні формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- протоколи та акти випробувань, впровадження, розрахунки економічного ефекту, листи підтримки результатів дисертаційної роботи;
- інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами дисертації, описи і тексти комп'ютерних програм вирішення задач за допомогою електронно-обчислювальних засобів, які розроблені у процесі виконання дисертації;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інші дані та матеріали.

Кожен додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої. Посередині рядка над заголовком малими літерами з

першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Один додаток позначається як додаток А (Б, В і т. д.). Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1, табл. А.3.

Обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі).

Наукові праці автора вказуються у послідовності:

наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації;

наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації;

наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Обов'язковим додатком до дисертації є відомості про апробацію результатів дисертації (зазначаються назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, школи, місце та дата проведення, форма участі).

Посилання на зазначені два додатки здійснюється у тексті дисертації при розкритті у висновках до розділів джерел, у яких здобувач наукового ступеня опублікував відповідні результати дослідження.

Додатки можуть бути надані у вигляді окремої частини (том, книга).

4.6. Ознайомлення наукової громадськості з дисертацією

Після видачі здобувачеві висновку наукового керівника (керівників) (або структурного підрозділу) та висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **забороняється вносити зміни до тексту дисертації.**

Відповідно до п. 17 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії **у тижневий строк після прийняття документів до розгляду** працівником закладу вищої освіти (наукової установи), на якого покладені такі повноваження, на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи) в розділі, в якому міститься інформація про діяльність рад, розміщуються інформація про прийняття дисертації до розгляду та **анотація дисертації.**

Працівник закладу вищої освіти (наукової установи), на якого покладені такі повноваження, **не пізніше ніж за десять робочих днів до дати захисту дисертації розміщує** в електронному вигляді на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти (наукової установи):

1) **примірник дисертації** (із забезпеченням відкритих форматів текстових даних);

2) висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;

3) та відгуки опонентів.

Крім того, друкований примірник дисертації надсилається до Національної бібліотеки імені В.Г Вернадського, а електронний примірник - до Національного

репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи “Український інститут науково-технічної експертизи та інформації”;

Відповідно на наказу МОН України від 14.07.2015 р. № 758 на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу (наукової установи), спеціалізована вчена рада якого прийняла дисертацію (опубліковану монографію) до захисту, у розділі, в якому міститься інформація про роботу ради, розміщується в режимі читання примірник дисертації в електронному вигляді, крім дисертації, що містить державну таємницю або інформацію для службового користування, **не пізніше ніж за 10 календарних днів** до дати захисту дисертації, зазначеної в авторефераті дисертації, а у разі підготовки дисертації у вигляді опублікованої монографії - автореферат дисертації в електронному вигляді. Дисертація зберігається у відкритому доступі на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу (наукової установи) протягом трьох місяців з дати видачі диплома доктора філософії або доктора наук.

Контрольні запитання

1. Вкажіть, яким має бути обсяг основного тексту дисертації?
2. Що включається до основного тексту дисертації?
3. Назвіть структурні елементи дисертації.
4. Зазначте технічні вимоги до оформлення дисертації.
5. Анотація дисертації: обсяг та правила оформлення.
6. Назвіть основні вимоги до оформлення таблиць.
7. Назвіть основні вимоги до оформлення рисунків дисертації.
8. Розкрийте порядок оформлення списку використаних джерел у дисертації.
9. Дайте характеристику оформлення списку використаних джерел у дисертації з урахуванням вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».
10. Структура додатків до дисертації та правила їх оформлення.
11. Правила оприлюднення результатів дисертації.
12. Яке призначення автореферату дисертації?
13. Вкажіть структуру та технічні вимоги до оформлення автореферату.

Тести

- 1. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук для суспільних і гуманітарних наук повинна мати обсяг основного тексту:**
  - а) 4,5-7 авторських аркушів;
  - б) 5-6,5 авторських аркушів;
  - в) 8-9 авторських аркушів;
  - г) 6,5-9 авторських аркушів.
- 2. До обсягу основного тексту дисертації відноситься текст дисертації:**
  - а) до додатків
  - б) до списку використаних джерел;

- в) до висновків;
- г) до висновків без урахування сторінок, що займають висновки до розділів.

3. До обсягу основного тексту дисертації не включають:

- а) таблиці та ілюстрації, які повністю займають площу сторінки;
- б) анотацію;
- в) висновки до розділів та загальні висновки;
- г) вступ.

3. Один авторський аркуш дорівнює:

- а) 10 тис. друкованих знаків;
- б) 24 тис. друкованих знаків;
- в) 35 тис. друкованих знаків;
- г) 40 тис. друкованих знаків.

4. Дисертація повинна мати такі основні структурні елементи:

- а) титульний аркуш; анотація; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основна частина (вступ; розділи дисертації; висновки); список використаних джерел; додатки.
- б) титульний аркуш; анотація; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основна частина (вступ; розділи дисертації; висновки); список використаних джерел; додатки; список публікацій здобувача;
- в) титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень (за необхідності); основна частина (вступ; розділи дисертації; висновки); список використаних джерел; додатки.
- г) титульний аркуш; зміст; перелік умовних позначень; основна частина (вступ; розділи дисертації; висновки); список використаних джерел.

5. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук, доктора філософії (кандидата наук) готується ...

- а) державною і англійською мовами;
- б) мовою, пов'язаною з предметом дослідження;
- в) державною мовою;
- г) державною і російською мовами.

6. Анотація до дисертації подається ...

- а) державною і англійською мовами;
- б) мовою, пов'язаною з предметом дослідження;
- в) державною мовою;
- г) державною і російською мовами.

7. Обсяг анотації дисертації в частині її змісту становить:

- а) 1200 знаків;
- б) 5000 знаків;
- в) 0,2-0,3 авторських аркуша;
- г) 0,4-0,5 авторських аркуша.

8. Список використаних джерел у дисертації формується таким способом:

- а) у порядку появи посилань у тексті;
- б) в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- в) у хронологічному порядку;

г) одним з вищенаведених способів за вибором здобувача.

9. Обов'язковим додатком до дисертації є:

- а) витяг з наказу про зарахування в аспірантуру;
- б) витяг з наказу про затвердження теми дисертації;
- в) список публікацій здобувача;
- г) довідки про впровадження в практику.

10. Коли на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу (наукової установи), спеціалізована вчена рада якого прийняла дисертацію до захисту, розміщується в режимі читання примірник дисертації в електронному вигляді?

- а) не пізніше ніж за 10 робочих днів до дати захисту дисертації;
- б) не пізніше ніж за 5 робочих днів до дати захисту дисертації;
- в) не пізніше ніж за 10 робочих днів після дати захисту дисертації;
- г) не пізніше ніж за 5 робочих днів після дати захисту дисертації.

11. Вступ дисертації повинен містити:

- а) актуальність теми;
- б) зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами;
- в) мету і завдання дослідження;
- г) методи дослідження;
- д) наукову новизну отриманих результатів;
- е) практичне значення отриманих результатів;
- є) особистий внесок здобувача;
- ж) апробацію матеріалів дисертації;
- з) структуру та обсяг дисертації;
- и) все вищезазначене.